

Mire jó nekem az eszperantó?

Gondolatok, ötletek mindazoknak,
akik még nem ismerik az eszperantó nyelv nyújtotta
lehetőségeket.

Összeállította és átnyújtja a Budapesti Orvos-
egészségügyi Eszperantó Szakcsoport

2002

Amikor 1969-ben megalakult a Budapesti Orvos-Egészségügyi Eszperantó Szakcsoport, akkor még csak szép álmoknak tűnt, hogy valamikor évente több ezren tesznek majd hazánkban állami nyelvvizsgát eszperantó nyelvből...

Íme, az álom valóra vált!

A nemzeti nyelvek megtanulásához szükséges idő egytizede – egyötöde alatt Önök elsajátították az eszperantó nemzetközi nyelvet és sikeres vizsgát tettek. Ez a nyelvvizsga-bizonyítvány sokak számára lehetővé teszi a diploma megszerzését, ezt követően lesznek olyanok, akiknek a fizetéséhez nyelvpótlék is jár.

Ilyen jellegű, közvetlen anyagi haszon 1969-ben még szóba sem jött, mi mégis havonta egyszer összejöttünk és használtuk az eszperantót népszerű-tudományos és tudományos témák megbeszélésére.

Ezzel, az immár csaknem négyszáz összejövettel akár a Guinness Rekordok Könyvébe is bekerülhetnénk, - de hát nem ez volt a célunk. Abból indultunk ki, hogy ha a „sötét” középkorban a tudományoknak volt egy közös, nemzetközi nyelve (a latin nyelv), miért ne lehetne a tudományoknak ismét egy, a latinra, illetve az indoeurópai nyelvekre épülő, de sokkal könnyebben elsajátítható, közös nyelve.

Aki látta és hallotta már, hogy egy nemzetközi, tudományos konferencián milyen előnyben vannak az angol anyanyelvű (vagy az angol nyelvterületen egyetemet végzett) kollégák, és hogyan gyötrődnek a többiek, annak egy percig sem kell magyarázni, hogy az eszperantó világméretű elterjedésének milyen felbecsülhetetlen tudományos, erkölcsi, és nem utolsósorban anyagi jelentősége lenne.

Érdeemes elolvasni erről a témáról Haszpra Ottó professzor úr „A nyelvtanulás természetes terhe és radikális csökkenthetősége” című írását, melyből csak három, rövidített mondatot idézünk.

- Ha az angol válik az egész világ második nyelvénév, ez 170 milliárd munkaóra/év természetes ráfordítást kíván a nem-angolnyelvű országoktól, az angolnyelvű országoktól pedig semmit.
- Ha az eszperantó válik az egész világ közös nyelvénév, ez 18 milliárd munkaóra/év tanulási terhelést eredményez, ami az angol-tanulás terhének 10,6 %-a.
- Az eszperantó után tanultva az angolt, az utóbbi tanulásának időigénye oly mértékben csökken, hogy a két nyelv elsajátítása kevesebb időt igényel, mint az angolé egymagában, így az angol tanulásához szükséges 2000 munkaórán belül egy harmadik nyelv is - szerényebb színvonalon - elsajátítható . . .

Szakcsoportunk tagsága - több, mint három évtized során - annyi tapasztalatot gyűjtött össze az eszperantóval kapcsolatban, hogy elhatároztuk: fejünket összedugjuk és átadjuk ezeket az élményeinket a nyelvvizsgázóknak, akik reményeink szerint hasznos ötleteket találhatnak a frissen szerzett (és nem elfelejtendő!) eszperantó nyelvtudásuk kamatoztatásához.

A-tól Z-ig, címszavakban gyűjtöttük össze, hogy nekünk mit jelentett és mit adott az eszperantó nyelv és az eszperantista közösség.

Mivel eszperantisták (=reménykedők) vagyunk, bízunk abban, hogy a lehetőségek a jövőben egyre bővülnek, s így a címszavak is szaporodnak majd. Szeretnénk, hogy a kedves Olvasó, aki sorainkat most kezében tartja, egyszer megkeresse bennünket és felhívna a figyelmünket egy újabb alkalmazási területre.

Alapozás

A Szakcsoportunkhoz tartozó, egyik család jó harminc évvel ezelőtt eszperantó óvodába vitte szombatonként a négy-hat éves gyermekeit, akik itt játszva ismerkedtek meg a nemzetközi nyelvvel. Ezek a jó hangulatú, szombati napok megtanították őket arra, hogy a magyaron kívül más nyelvek is léteznek, megtanultak nyelvet tanulni, s így később, iskolás- és egyetemista korukban már nem jelentett számukra különösebb gondot a nyelvtanulás, az állami nyelvvizsgák letétele. Egyikük orvos, a másik tanár lett, - az utóbbinak eszperantó nyelvtanári diplomája is van.

Számos kísérlet bizonyította már, hogy könnyebben tanulnak idegen nyelveket azok, akiknek az eszperantó volt az elsőként elsajátított, idegen nyelvük.

Szakcsoportunk elnöke 48 éves korában kezdett spanyolul és 57 évesen kezdett franciául tanulni. Mindkét nyelv tanulásában - hála az eszperantónak - komoly intellektuális örömet talált...

Nyugodtan állíthatjuk, hogy az óvodás kortól a nyugdíjas korig az eszperantó jó alapot képez más, jóval nehezebb, nemzeti nyelvek tanulásához, - így lehet egyben a nyelvtanulási készség fejlesztésének eszköze.

Barátságok

Az eszperantó sokunknak életre szóló barátságokat ajándékozott, rendkívüli, csodálatos emberekkel hozott össze.

Szakcsoportunk elnöke orvosi tevékenységét Kalocsay Kálmán osztályán kezdte, ahová egy délután bevitte a Mentőszolgálat az eszperantó irodalom másik óriását, Baghy Gyulát. Gyula bácsi (az eszperantisták csak Paĉjo-nak szólították) hamar észrevette, hogy a fiatal orvos érdeklődik a nemzetközi nyelv iránt, - így aztán ő lett Baghy Gyula utolsó tanítványa, akivel az idős költő egy életre megszerettette az eszperantót. Még mindig őrzik a La Verda Koro című, ajándékba kapott kisregényt, melynek megsárgult, második lapján - Baghy Gyula fényképe alatt - a következő ajánló sorok állnak:

„Se pravas la onidiro, ke unu persono estas tiom da homoj, kiom da lingvoj li parolas, do unu esperantisto reprezentas tiom da homoj, kiom da kulturataj lingvoj ekzistas sur la tero. Amike kun simpatio Julio Baghy

Bp. 22. IX. 1966.”

Sok-sok, nagyszerű barátunk közül itt szeretnénk még megemlékezni Owe Bruno Fahlkéről, aki Nyugat-Berlinben egyetemi tanár volt, s akivel évtizedeken át leveleztünk. A 60-as években gyógyszert, gyógyászati segédeszközt küldött, - ezeket pilóták hozták át a szigorúan ellenőrzött határokon. Most csak egyetlen (ma is aktuális) mondatát idézzük: - „A világot a megsemmisüléstől csak az mentheti meg, ha a kötelező, reánk kényszerített fegyelmet felváltja az önfegyelem.”

Szívből kívánunk minden, kedves Olvasónknak ilyen barátokat és barátságokat!

Évkönyv

Az UEA (Universala Esperanto-Asocio) évről-évre megjelenteti Évkönyvét. Az Eszperantó Világszövetségbe már csak az Évkönyv miatt is érdemes belépni, mert ez a pompás könyvecske tájékoztat az eszperantó világmozgalom eredményeiről, céljairól, feladatairól, felépítéséről, kapcsolatairól, vezetőségéről, intézményeiről, kongresszusairól, alapítványairól, országos tagszervezeteiről (Albániától Zimbabvéig), a TEJO-ról (=Tutmonda Esperantista Junulara Organizo), melyet minden fiatal Olvasónk különös figyelmébe ajánlunk..., a szakmai szekciókról (Agrikulturo-tól a Vivstilo-ig), az Eszperantó Akadémiáról, az eszperantó könyvtárakról, stb. stb. A Jarlibro második része a delegátusi hálózat névsorát tartalmazza.

Ez az egyedülálló hálózat az öt világrészen élő, önkéntes eszperantistákból áll, akik díjtalanul állnak információkkal a többi eszperantista rendelkezésére. A segítségkéréshez azonban nemzetközi válasz-kupont és az UEA tagságot igazoló, érvényes tagsági bélyeget kell mellékelni.

Soha ne felejtsük el, hogy az eszperantisták köztudott segítőkészségével élni kell és lehet, - de visszaélni sohasem szabad!

Folyóiratok

Az Olvasmány szócikknél is meg fogjuk említeni a hazánkban elérhető, eszperantó nyelvű folyóiratokat, ezek az Esperanto, az Eventoj, a Juna Amiko, a Debrecena Bulteno, a Sennaciulo, a Monato, a Literatura Foiro, a Heroldo de Esperanto, az Internacia Pedagogia Revuo, stb.

Itt külön felhívjuk a figyelmet a Juna Amiko című folyóiraatra, amely hazánkban, főleg iskolások és kezdők számára készül, évente négyszer jelenik meg. Főszerkesztője Kurucz Géza, a szerkesztésben Stefan MacGillen kívül számos munkatárs vesz részt az öt világrészről. A változatos, érdekes, kiváló

nyelvezetű lapot érdemes gyermekeinknek, - esetleg barátaink gyermekeinek - megrendelni.

Hazafiság

Az elmúlt évtizedekben többen szemünkre vetették, hogy internacionalisták vagyunk, akik egy nemzetközi nyelvet próbálnak elterjeszteni, és így nem lehetünk elég jó hazafiak.

Mi ezzel szemben azt állítjuk, hogy eszperantista tevékenységünk egyben cse lekvő hazafiság is!

Képzeljük el, mi lenne, ha a nemzetek közössége egy napon kinyilvánítaná, hogy mostantól kezdve - mondjuk - az angol a nemzetközi nyelv, hogy minden dokumentumot angolra kell lefordítani és minden embernek ezt angolul meg is kell érteni. Az angol anyanyelvűek ezt büszkén és boldogan vennék tudomásul, mindenki más pedig jogosan érezné magát másodrendű világpolgárnak.

A másodrendű világpolgárok bifláznák a 4-5 kilós angol szótárakat, a gazdagabbak pedig angol nyelvterületre küldenék tanulni a gyermekeiket. Ezeknek a gyermekeknek azután lassan-lassan lenézett, értéktelen dolog lesz az anyanyelv, amelyet csak néha, kelletlenül használnak. A későbbi generációk számára pedig az anyanyelv már semmit sem jelent majd, - hiszen az angollal úgyis mindenütt boldogulnak.

Hogy mennyire nem túlzás a nyelvek halálának fent leírt víziója, arra minden becsületes nyelvészről választ kaphatunk. Ők tudják a legjobban, hogy a kis nyelvek kihalása már megkezdődött, s napjainkban egyre gyorsuló ütemben folytatódik...

Mi úgy gondoljuk, hogy amikor az eszperantót védjük és támogatjuk, akkor egyben magyar anyanyelvünket is óvjuk. Ha megmarad a magyar nyelv, akkor megmarad a magyar nemzet is.

Az eszperantó nem a többi nyelv helyett, hanem azokkal együtt, második nyelvként szeretné szolgálni az emberiséget, bebizonyítva, hogy a bábeli átok legyőzhető. Mivel a döntő többségnek nem anyanyelve, nem áll mögötte pénzügyi, politikai, katonai hatalom, - az eszperantó nem fenyegeti kihalással a nemzeti nyelveket.

Ellenkezőleg: elősegíti a kis nyelvek továbbfejlődését, megmaradását is. A fentiek alapján megismételjük: - szerintünk hazafias tett az eszperantó megtanulása, használata és terjesztése.

Házasság

Több tagtársunk életébe az eszperantó szerelmet és később házasságot hozott.

Szakcsoportunk összejöveteleire három házaspár jár rendszeresen, az egyik azonos, a másik kettő pedig különböző nemzetiségűekből áll.

A közös nyelv, közös hobbi, a közös szabadidős elfoglaltság, közös élmények erősítik a házastársak kapcsolatát, - nem utolsósorban ez ma, amikor olyan gyakori a válás.

Igaznak látszik az a szójáték, miszerint: „Esperanto estas edzperanto”. Kérünk azonban minden meggyőződéses eszperantistát (őket szokták tréfásan ĝisostulo-nak nevezni), hogy házastársával - ha az illető nem eszperantista - nagyon gyöngéden, finoman, tapintatosan, sohasem erőszakosan (!) próbálja megszerettetni ezt a nyelvet.

Nehéz ugyanis tartósan együttélni egy zsémbes, féltékenykedő, az eszperantót gyűlölő házastárssal...

Hídnyelv

„Az országhatárok elválasztják, a vasutak és az eszperantó összeköti az embereket” - olvastuk egy nemzetközi vasutas találkozón.

Mindenkinek vannak élményei arról, hogy milyen megalázó lehet néha egy angollal angolul, egy némettel németül, stb. stb. beszélni.

Neki anyanyelve, én meg így-úgy megtanultam, - szégyellem, hogy nem tökéletes a kiejtésem, nevetséges vagyok, amikor a nyelvtanban tanultakat próbálom felidézni, vagy amikor keresem az elfelejtett, vagy meg sem tanult szavakat...

Számtalanszor tapasztaltuk, hogy nagy tudású kollégák egyszerűen nem mernek idegen nyelven megszólalni.

Nos, ezeket a gátlásokat kiküszöböli a hídnyelv, az eszperantó, amely - az esetek döntő többségében - sem a beszélgető partneremnek, sem nekem nem az anyanyelvem. Ő is, én is egy nyelvi hidat építettünk, amikor megtanultunk eszperantóul, egyenjogúak és egyenrangúak vagyunk, ha a „demokrácia latinját” használjuk.

Az elmúlt évtizedekben tíznél több, nemzetközi orvos-egészségügyi eszperantó konferencián vettünk részt, amelyek bebizonyították, hogy nemzetközi tanácskozás létrejöhet a teljes nyelvi egyenjogúság alapján is.

A dolog ilyen egyszerű, - és ilyen nagyszerű!

Tessék kipróbálni!

Az eszperantó egy kitűnő, sok célra alkalmazható telefonkészülékhez hasonlítható. De mi hasznom van belőle, ha ilyenekkel csak én, egyedül rendelkezem? A cél az, hogy a lehető legtöbben birtokolják és használják ezt a készüléket...

Minél többen beszélnek az eszperantót, annál nagyobb lesz - egyenes arányban, sőt, talán exponenciális haladvány szerint - most megszerzett nyelvtudásunk értéke.

Mondanunk sem kell ezek után, hogy mindenki, akinek egy picinyke haszna és öröme volt az eszperantóból, ismertesse meg ezt a nyelvet a barátaival is.

Építsünk hidakat!

Hobbi

Hbbi nélkül az élet olyan, mint egy kiszáradt folyómeder, fátlan, unalmas sivatag. Istenkinek, aki tudatosan készül arra, hogy valamikor nyugdíjas lesz, kell, hogy legyen egy, vagy több, kedvenc időtöltése, foglalatossága. Látunk embereket összeomlani, akiknek „mindenük volt a munka”, - és amikor becsukódik mögöttük a munkahely ajtaja, nem tudnak mit kezdeni, feleslegesnek érzik magukat.

zakcsoportunk minden tagjának van valamilyen hobbi az eszperantó mellett. Jótanácsként azt mondhatjuk, hogy célszerű legalább kétféle kedvtelés művelése. Az egyik az ép, vagy majdnem ép mozgásszerveket igénylő hobbik csoportja: sport, urisztika, országjárás, kertészkedés, gomba- és gyógynövénygyűjtés, stb. stb. Idősödő korban azonban sokunknak a mozgása, hallása, látása károsodik, - bizony, erre is fel kell készülni... Milyen jól jön ilyenkor, ha valaki szeret főzögetni, olvasgatni, bélyeget, képeslapot, egyebet gyűjtögetni, levelezni, írogatni, a családi levéltárban kutatgatni, kötni, varrni, horgolni, kézimunkázni, festegetni, zenét hallgatni, az unokáknak mesélni...

Mindkét csoportban igen jól jöhet az eszperantó!

Az első csoporthoz érdemes átnézni a Kaland, Népi diplomácia, Sport, Szabadidő, Tánc, Társaság, Világjárás, - a másodikhoz a Levelezés, Olvasmány, Rádió, Számítógép, Világháló, Zene című szócikkeket.

Hogyan mondanám eszperantóul ?

Valószínűleg mindenki volt már úgy, hogy idegen nyelvű beszélgetés közben nem jutott eszébe egy szó, egy kifejezés, egy odailő mondat.

Tessék ilyenkor villámgyorsan végiggondolni: - „Hogyan is mondanám ezt eszperantóul?”

Barátaink, kollégáink közül többen, sikerrel alkalmazzák ezt a módszert. Az eszperantó, mint nyelvi modell, (vagy modell-nyelv) gyakran kíséri az embert a szorult helyzetből, - nem egyszer így találunk rá könnyen és gyorsan az odailő nyelvi fordulatokra.

Érdeemes kipróbálni ezt az ötletet is!

Idegen Szavak Szótára

Gondoltak-e arra, mikor az eszperantó nyelvvizsgára készültek, hogy egyúttal megtanulják szinte az egész Idegen Szavak Szótárát? Hiszen az eszperantó szóincse nagyrészt a nemzetközileg is gyakran használt szavakból tevődik össze! Így aztán egy eszperantista ritkán jön zavarba, ha valaki a beszéde, előadása közben idegen szavakat használ.

Fizikai, kémiai képletek betű-jelölései is sokszor, bátran köthetők a megtanult eszperantó szavakhoz. (Például: a=akcelo, E=energio, F=forto, g=gravito, l=longeco, m=maso, t=tempo, T=temperaturo, ktp. ktp.)

A biológiai, orvosi, stb. szakkifejezések, latin nevek is könnyebben megtanulhatók az eszperantó szókincs birtokában. (Például: talpo=Talpa europaea=vakond, vagy kranio=cranium=koponya.)

Összegezve: az eszperantó megtanulása során az általános műveltségünk is hihetetlen mértékben gyarapszik, a rejtvények megfejtése pedig „ezerrel” megy...

Nem vicc! Az eszperantisták gyorsabban tudják megfejteni a keresztrejtvényeket!

Kaland

Minden eszperantista tudna talán napokig is mesélni azokról az élményekről, kalandokról melyek a nemzetközi nyelv használata közben érték.

Szakcsoportunk titkára éppen Kolumbiában volt a legutóbbi, nagy földrengés idején. Eszperantista barátaival a katasztrófa napján egy másik városban járt és visszatérve láthatta összeomlva azt a házat, amelyben két nappal azelőtt megszállt...

Többünknek emlékezetes az 1999. évi, berlini világkongresszus. Természetgyógyász barátunk az út előtt megállapította, hogy (a csillagok állása szerint) valami baleset leselkedik ránk az úton. Ugyancsak ő vállalta, hogy az út során „idegenvezetőnk” is lesz, így a sofőr melletti, első ülésen kapott helyet kis autóbuszunkban. Még a Keleti Pályaudvar mellett jártunk, mikor elénk vágott egy autó, sofőrünk pedig hirtelen fékezésre kényszerült. A jobb oldali, felső csomagtartóról elszabadult egy nagy üdítő-italos palack és barátunk feje felett néhány centiméterrel elzúgva, alaposan megrepesztette a szélvédőt. Ez a baleset így szerencsésen végződött, folytathattuk az utazást.

Visszafelé jövet Ausztriában már csaknem elértük a magyar határt, amikor az osztrák zsandárok észrevették, hogy sofőrünk nem vette meg az autópályamatricát, ezen kívül az is kiderült, hogy a megengedettnél tovább vezette a buszt. Kiróttak ezért rá vagy 150.000 Ft-nak megfelelő büntetést - és nem vezethette tovább a járművet. Késő délutánig ott álltunk a határ előtt. Minden lélekjelenlétünkre szükség volt, hogy ki ne törjön a pánik az útitársak között. Végül összeadtuk a megmaradt, kis ennivalónkat, teáztunk, piknikeztünk, tornáztunk és énekeltünk; - az osztrák autósok meg bizonyára azt gondolták, hogy mindannyian buggyantak vagyunk.

Estére megjött a váltó-sofőr, meg a büntetési pénz, - mindenki ép bőrrel úszta meg ezt az utazást is.

(Nem kell megijedni, kedves Olvasó: - sok-sok eszperantó-kalandunk eddig minden alkalommal jól végződött!)

Levelezés

Az eszperantisták a világ legboldogabb levelezői, hiszen ugyanazon a nyelven levelezhetnek Japántól Dél-Amerikáig, minden ismerőssel.

Különösen szórakoztató, ha a leveleket számítógéppel szerkesztik, mert ilyenkor (kis idő-ráfordítással) minden levelező partner „testre szabott” levelet kaphat, anélkül, hogy mindent újra kellene írni...

Az e-mail (e-pošto, „drótposta”) meg kész csoda: ha egy időben ülnek a levélpartnerek a számítógép mellé, akkor „cseveghetnek” egymással, mégpedig jóval olcsóbban, mintha telefonálnának!

Sok, már nem egészen fiatal, „másodvirágzó”, nyugdíjas eszperantista barátunk tanulta meg emiatt - legalább alapfokon - a számítógép kezelését, - ami Önöknek, fiatalabb olvasóinknak már olyan természetes dolog, mint az, hogy írni, olvasni, számolni tudni kell.

Népi diplomácia

Akár személyes, akár levelező kapcsolatról van szó, egy percre sem szabad elfelejteni, hogy a külföldi eszperantisták szemében mi - bizonyos fokig - Magyarország népi diplomatái vagyunk. Másképpen szólva: - ahogyan mi beszélünk, vagy írunk, ahogyan viselkedünk, amennyire barátságosak, vendégszeretőek, jólneveltek, figyelmesek, udvariasak, előzékenyek, tapintatosak, fegyelmezettek, önzetlenek vagyunk, úgy ítélik meg, olyannak gondolják általában a magyar embereket.

Természetesen, - ez fordítva is igaz!

Bizony, előfordult, hogy Lengyelországban, az egyik eszperantó rendezvényen (mikor ötödszörré sem sikerült szállodai szobáját megtalálnia, mert mindig foglalt szobába küldték) egy német vendég így fakadt ki: - „Diese polnische Wirtschaft!”

Tegyünk meg hát mindent, hogy a külföldiekre jó benyomást gyakoroljunk, nehogy végül „magyar vircsaft”-ként emlékezzenek ránk!...

Egyébként pedig biztosak lehetünk, hogy a külföldi eszperantisták is ugyanígy, mindent megtesznek majd, hogy jól érezzük magunkat náluk.

Számtalan, megható emlékünk van, amikor eszperantista barátaink a tenyerükön hordoztak bennünket. Most csak egyet idézünk fel.

Jó 25 évvel ezelőtt, az akkori Jugoszláviában, Mariborban résztvettünk egy vasutas eszperantó világtalálkozón. Mivel akkor egy hónapig ingyen utazhattunk Jugoszlávia vasúti vonalain, a találkozó után bejártuk az egész, gyönyörű országot. Igaz, már akkor mondták az ottaniak, hogy szét fog esni... Úgy lett. Kár érte!

Egy alkalommal Nis-ben tébláboltunk, mikor egy ottani eszperantó tanárnő meghallotta, hogy eszperantóul beszélgetünk. Karon ragadott bennünket, elvitt a lakására, etetett-itatott, jól tartotta az egész társaságot, összehívta tiszteletünkre az egész családot, még az éjféli vonathoz is elkísértek, - úgy utaztunk tovább az Ohridi Tóhoz.

Ha két, különböző nemzetiségű eszperantista összejön, csaknem mindig szó esik a napi politikáról is.

Még emlékszünk, hogy a nyolcvanas évek elején lengyel barátaink ezt mondták: -

„Ha minket a Varsói Szerződés országai most ugyanúgy akarnának „megsegíteni”, mint 1968-ban Csehszlovákiát, - akkor mi ennek az utolsó csepp vérünkig ellenállunk.” (A történelem őket igazolta: nem vonultak be idegen csapatok Lengyelországba.)

Olvasmány

Aki képet akar alkotni arról, hogy milyen gazdag irodalommal (főleg szépirodalommal, de szakirodalommal is) rendelkezik az eszperantó világmozgalom, az látogasson el egyszer Budapesten, az Erzsébet hídhöz közeli, Molnár utcában lévő Országos Idegennyelvű Könyvtárba, ahol jelenleg megtalálható a méltán világhírű Fajszi Eszperantó Könyvtár, - több, mint 40.000 könyvtári egységgel.

Fajszi Károly egész életében gyűjtötte az eszperantó nyelvű könyveket, kiadványokat, folyóiratokat, így alakult ki ez a páratlan gyűjtemény, amely immár a nemzeti vagyon része...

A Kenyérmező utcában lévő, eszperantó könyvesboltban biztosan megfordult már csaknem minden Olvasónk, ha másért nem, akkor nyelvkönyvet, vagy szótárt vásárolni.

Érdeemes a Kulturális Eszperantó Szövetséget is felkeresni, ha eszperantó nyelvű irodalmat kíván valaki olvasni.

Kívánatos lenne félévenként legalább egy, eszperantó nyelvű regényt elolvasni szókincsünk karbantartása és bővítése érdekében.

A nálunk leggyakrabban elérhető, eszperantó nyelvű folyóiratokat a 6. oldalon felsoroltuk. A hazánkban készülő Eventoj kéthetenként tájékoztat az eszperantó világmozgalom legfrissebb eseményeiről, - rendszeresen közöl rendezvénynaptárt is.

Célszerű ezekből a folyóiratokból egyet-egyét a táskánkban tartani és a „holt időkben” (utazás, várakozás) elővenni, böngészni.

Szabadság, nyaralás idején is igazi olvasmány-élménnyel szolgálhat a fordított és eredeti eszperantó irodalom egy-egy gyöngyszeme.

Politika

Az Eszperantó Világszövetség deklaráltan, szigorúan semleges.

Ez a politikai semlegesség segítette - többek között - az eszperantó nyelv és mozgalom túlélését a két világháborúval súlyosbított, szörnyűséges, de egyben soha nem látott mértékű tudományos és technikai fejlődést felmutató XX. században.

Az eszperantó világmozgalom nem engedheti meg magának, hogy egyik, vagy másik politikai irányzat mellé álljon, mert akkor a másik irányzat hívei között megnő az ellenséges tábor.

(Éppen elég nekünk, hogy például sok nyelvtanár féltékeny a könnyen megtanulható eszperantóra, s ezért igyekszik rossz híret kelteni...)

A XX. század történelme már bebizonyította, hogy az eszperantó nyelvet mindkét ordas eszme (a hitlerizmus és a sztálinizmus) egyaránt üldözte. Sok eszperantista mártírja van a koncentrációs táboroknak és a gulágoknak is.

Bölcs dolog tehát az Eszperantó Világszövetség semlegessége.

Másfelől: - az eszperantista ember lehet-e semleges, ha tömeggyilkosságokról, népirtásról, diktatúrákról, politikai, nyelvi, faji, nemi, vallási, stb. diszkriminációról van szó? A választ az Olvasóra bízunk.

Nekünk az a véleményünk, hogy egy szabad, demokratikus társadalom állampolgárainak nem csupán joga, hanem kötelessége is a politizálás.

Mindenkinek meg kell adni a neki járó tiszteletet, - így remélhetjük, hogy ugyan ezt a tiszteletet mi is megkapjuk.

Nem hiszünk azoknak, akik azt állítják magukról, hogy „középen állnak”, vagy hogy „nem politizálnak”. Bele kell törődni, hogy mindenkinek egy kicsit „balra”, vagy „jobbra” húz a szíve. Aki pedig „nem politizál”, az a diktatúrát támogatja, - csak lehet, hogy nem tud erről.

Szakcsoportunknak megbecsült tagjai a jobb- és baloldali gondolkodású kollégáink egyaránt. Így lehetséges, hogy összejöveteleink nem egyszer (eszperantó nyelvű), parázs, szellemi párbajjal érnek véget.

Minden kedves Olvasónkat arra biztatjuk hát, hogy mindenütt, bátran mondja el a véleményét a környezetről, a társadalomról, mert a világ ettől kerek, ettől lesz jobb és igazságosabb. Ha pedig politikai véleménye miatt elvihet valakit a rendőr, - ott nincs többé demokrácia.

Sok tekintetben a „nyelvi kérdés” is politika...

Melyik nyelv lesz az Európai Unió közös nyelve? Az angol? A német? A francia? A spanyol? - Vagy esetleg az eszperantó?

Gados László és Princz Oszkár írásaiban választ kaphatunk erre a fontos kérdésre.

Rádió

1996. március 3-án a Kossuth Rádió URH-adásának eszperantista hallgatói egyre szomorúbban figyelték az utolsó, magyarországi, eszperantó nyelvű rádióadást, melyben Máthé Árpád bejelentette, hogy: - „Unu el la kulturaj ĉefurboj de Esperantio, la urbo de Kalocsay kaj Baghy restas sen loka, landa, kultura kaj informa radioprogramo.”

Akkor már több, mint 6 éve, folyamatosan, minden héten volt eszperantó nyelvű rádióadás, előbb Felső Pál, majd Farkas-Tatár Éva szerkesztésében. Sokan hétről-hétre magnószalagra vették „Éva néni” csodálatos kiejtését, kedves hangját.

Ő akkor így búcsúzott: - „Ĝis reaŭdo, iam...”

Nos, e sorok szerkesztéséig még nem sikerült elérni, hogy újra kezdődjenek a Magyar Rádió eszperantó nyelvű adásai. Bízunk benne, hogy az olvasók között lesznek olyanok, akiknek sikerül újra-indítani ezeket az adásokat!

Az eszperantó nyelvű rádióadások megszüntetése - kétségtelenül - a magyar országai eszperantó mozgalom kudarca volt.

Vitatkoztunk, hogy kelle-e, szabad-e egyáltalán írni a kudarcokról, vereségekről?

Végül úgy döntöttünk, hogy igen, erről is kell itt írni, mert az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy az eszperantóval kapcsolatban mindenkit (egyénilig és csoportosan is) érnek, érhetnek kudarcok.

Jobb előbb, mint később ezekhez a vereségekhez is hozzáedződni!

Ne törődjünk a lekicsinylő, szánakozó szavakkal és mosolyokkal!

„Nur rekte, kuraĝe, kaj ne flankiĝante
Ni iru la vojon celitan!
Eĉ guto malgranda, konstante frapante,
Traboras la monton granitan.
L' espero, l' obstino kaj la pacienco
Jen estas la signoj, per kies potenco
Ni paŝo post paŝo, post longa laboro,
Atingos la celon en gloro.”

Zamenhof gyönyörű szavainál szebben nem lehet mindezt kifejezni.

Ha valaki mégis rádióban akar eszperantó nyelvű beszédet hallani, annak figyelmébe ajánljuk, hogy az állami rádiók közül jelenleg az ORF – Radio Aŭstria Internacia, a Radio Polonia, a Radio Vatikana, a RAI Internacia, a Radio Havano Kubo, a Korea Esperanto-Radio Interreta és a Ĉina Radio Internacia adásait hallgathatják.

Mivel évről-évre újabb adók szólalnak meg, (vagy hallgatnak el), célszerű a Jarlibro-t beszerezni, amint az Évkönyv címszónál már említettük.

Végül ne feledkezzünk el a lelkes eszperantó-rádióamatőrökről, akiknek 1970-óta ILERA (Internacia Ligo de Esperantistaj Radioamatoroj) néven, külön, nemzetközi szervezete is működik.

Rendezvények

Az Eventoj rendszeresen közöl egy rendezvénynaptárt, melyből tájékozódhatunk, hogy aktuálisan hol és mikor vehetünk részt valamilyen eszperantista találkozón.

Minden eszperantistának ajánljuk, hogy életében legalább egyszer vegyen részt egy Universala Kongreso-n (Eszperantó Világkongresszus), amely - bátran mondhatjuk - egyedülálló élmény. Az egész földkerekségről, 50-70 országból jönnek itt össze az eszperantisták, sokan a nemzeti viseletüket öltik fel, és ebben a tarka, többezres tömegben egyetlen nyelven, mindenki megérti egymást. Nem lehet megrendülés nélkül átélni, mikor ez a sokaság együtt, felállva énekl, hogy:

„En la mondo venis nova sento,
Tra la mondo iras forta voko;
Per flugiloj de facila vento
Nun de loko flugu ĝi al loko.
Ne al glavo sangon soifanta
Ĝi la homan tiras familion,
Al la mond' eterne militanta
Ĝi promesas sanktan harmonion.”

Megható élmény szokott lenni a világkongresszus záró-ünnepségén az „Infankongreseto” résztvevőinek bevonulása. Az eszperantista szülők gyermekeire egy hétig ezen az Infankongreseto-n vigyáznak, ahol a kicsik összekovácsolódnak, megbarátkoznak egymással. Jönnek, mint az orgonasípok, - az egész piciktől a nagyobbacsákáig...

A fiatalok számára különösen vonzóak és mozgalmasak a TEJO (Tutmonda Esperantista Junulara Organizo) rendezvényei, az internaciaj junularaj kongresoj, azaz nemzetközi ifjúsági kongresszusok.

Se szeri, se száma ezen kívül a kongresszusoknak, konferenciáknak, találkozóknak, gyűléseknek, fórumoknak, fesztiváloknak, hétvégéknek, iskoláknak, táborozásoknak.

Itt feltétlenül meg kell még említenünk az eszperantista „labortendaro”-kat.

Arról van itt szó, hogy Spanyolországtól Szibériáig évről-évre szerveznek olyan táborozásokat is, ahol a soknemzetiségű, fiatal résztvevők délelőtt együtt dolgoznak, (építkeznek, ásatásokon vesznek részt, stb.), délután és este pedig barátkoznak, beszélgetnek, kirándulnak, szórakoznak.

A lehetőség adott, - csak ki kell használni.

Egy biztos: - ezeknek az eszperantó rendezvényeknek minden más, nemzetközi összejöveteltől különböző, felejtethetetlen, sajátos hangulata van.

SPORT

Milyen jó lenne, ha a nemzetközi sportversenyeken, találkozókon a sportolók baráti kézszerítésekön és vállveregetésekön, valamint néhány, elmakogott, angol szón kívül valóban beszélgetni is tudnának!

Nos, az eszperantó erre is kiválóan alkalmas. Állításunkat bizonyítják az eddig elkészült, eszperantó nyelvű sport-szakszótárak.

Ismeretesek az eszperantista sakkozók, asztaliteniszezők összejövetelei, nemzetközi túrák, táborozások, - de a sport területén még igen sok lehetőség áll nyitva a nemzetközi nyelv használói előtt.

Szabadidő

Napjainkban igen sokan még az úgynevezett szabadidejükben is a pénzt hajszolják: - ki azért, mert nem tehet mást, ha családját el akarja tartani, ki azért, mert számára a pénzhajhászás életformává vált.

Pedig a szabadidő kultúrált eltöltéséhez az eszperantó szinte korlátlan lehetőséget ad. A Hobbi című szócikkben összefoglaltuk azokat a címszavakat, amelyekből ötleteket meríthetünk szabadidőnk megszervezéséhez.

Egy biztos: Szakcsoportunk valamennyi tagja úgy nyilatkozott, hogy azt a fogalmat, hogy „unatkozás” már régen nem ismeri...

Ismételten felhívjuk a figyelmet az Eventoj című, hazánkban, kéthetenként megjelenő lapra, amelyből állandóan tájékozódhatunk az eszperantóval kapcsolatos, szabadidős programokról. Külön köszönet jár ezért a lapért a fáradhatatlan és segítőkész főszerkesztőnek, Szilvási Lászlónak, a szerkesztőnek, Axel Ország-Krysznek és Mészáros Istvánnak.

Szakma

Szakcsoportunk 1969-ben éppen azért alakult meg, hogy az eszperantó nyelv orvostudományi alkalmazását és az egészségügyi dolgozók közötti terjesztését szolgálja. Sok mindent tettünk ennek érdekében, - de biztos, hogy nem eleget.

Több, mint 3 évtizedes munkánkról a Medicina Internacia Revuo-ban számoltunk be. Ha a világot nem is váltottuk meg, azt elmondhatjuk, hogy mi is egy kicsit hozzájárultunk, hogy él és működik az 1908-ban alapított UMEA (Universala Medicina Esperanto-Asocio), melynek vezetősége minden évben, a világkongresszuson ülészik, hogy 1977-óta két évenként (mindig másik országban) megrendezésre kerül az IMEK (Internacia Medicina Esperanto-Konferenco), hogy rendszeresen megjelenik és a világ minden országába eljut a Medicina Internacia Revuo.

A Yumeiho-masszázs éppen az UMEA révén terjedt el immár csaknem az egész világon. Ha csak annyi szerepe lenne, hogy számos ember súlyos, mozgásszervi fájdalmait képes (gyógyszerek nélkül) enyhíteni, már akkor is megéri a leendő Yumeiho-terapeutáknak, hogy megtanuljanak eszperantul. (A nemzetközi vizsgák ugyanis eszperantó nyelven folynak.)

Reményeink szerint, ha az egészségügyi dolgozók között jobban elterjed az eszperantó nyelv használata, fokozatosan megjelennek majd az eszperantó nyelvű, referáló folyóiratok (és ezek internetes változatai). Mindez pedig elképesztő mértékben könnyítené meg a nemzetközi, tudományos információ-cserét.

A mai (rossz és igazságtalan) gyakorlat az, hogy ha egy tudományos eredmény nem jelenik meg angolul, az lényegében elveszett a tudomány számára. Ez

is mutatja, hogy milyen előnyben vannak az angol anyanyelvűek, - és milyen hátrányban van mindenki más...

Megemlíthjük még, hogy 1986-óta működik az Internacia Naturkuraca Asocio, így a természetgyógyászoknak is van nemzetközi, eszperantista szervezete.

Szűkebb szakmánkról dióhéjban csak ennyit szeretünk volna elmondani.

Most következik, ami a legfontosabb a Szakma címszó szempontjából..

Bátran kijelenthetjük, hogy nincsen olyan szakma, amelynek külföldi, eszperantista művelői ne lennének.

Akár mérnök, akár vegyész, akár állatorvos, akár pedagógus, akár vasutas, földműves, jogász, vagy filozófus valaki: - mindenki megtalálhatja, összegyűjtheti külföldi (és belföldi) eszperantista kollégáit. Tessék csak fellapozni a Jarlibro-t, - és életre szóló, szakmai barátságokat lehet kötni.

Számítógép

A mi korosztályunk (50-60 éven felüliek) egy része még szent áhítattal nézegeti a számítógépeket, - a gyermekeinknek, unokáinknak meg már mindennapi munkaeszközök, vagy játékszerek csupán.

Persze, mi is megtanultuk már (felhasználói szinten) kezelni a számítógépet, hiszen ez a kis összeállítás is szövegszerkesztő program segítségével készül.

Külön köszönetünket fejezzük itt ki a Szakcsoportunk munkáját rendszeresen támogató, francia barátunknak, Thierry Salomonnak, aki „megtanította” számítógépünket az eszperantó „kalapos” betűk használatára. Ugyancsak ő segített összegyűjteni a címtárat is. Arra biztatjuk olvasóinkat, hogy forduljanak hozzá, ha számítógépes problémájuk akad. Esperanto-Info néven, ingyenesen, eszperantó nyelvű, rövid híreket kaphatunk tőle E-mailben, ami szókincsünk gyarapodásának kitűnő eszköze lehet.

Meggyőződésünk, hogy a számítógépes szakemberek és a számítógépek döntő szerepet játszhattak az eszperantó nyelv elterjedésében.

Szerelem

A Házasság címszó alatt már említettük, hogy az eszperantó mozgalomban való részvétel számos ember számára hozta már el - a szemünk láttára - a mindent elsöprő, nagy szerelmet.

Lengyelországban hallottuk azt a mondást, hogy - „A nagy lengyelek közül Copernicus kinyitotta az emberek szemét, Chopin kinyitotta az emberek fülét, Zamenhof pedig kinyitotta az emberek száját.”

Nos, az a mámorító érzés, hogy egy eszperantista közegben bárkivel tudunk beszélni, oda vezethet, hogy az udvarlás is könnyebben megy... Az udvarlásból barátság, szerelem, tartós kapcsolat, házasság bontakozhat ki.

A különböző nemzetiségű párok első, közös nyelve az eszperantó, ha pedig gyermekük születik, akkor neki is az eszperantó lesz a családi nyelve. Amikor az

ilyen gyermek iskolába megy, rendszerint már három nyelven beszél: az apja, az anyja nyelvén és esperantóul.

Igen, a „denaskaj esperantistoj” léte a XX. század egyik, igen érdekes és elgondolkodtató társadalmi jelensége lett: - hiszen ők egy „mesterséges” (?) nyelvet használnak anyanyelvként. Számukra a nemzetközi nyelv nem „mesterséges”, hanem „nemesített”, élő nyelv! (Gondolunk-e arra étkezés közben, hogy az asztalunkra kerülő táplálékokat mind-mind az ember nemesítő tevékenysége hozta létre?)

Tánc

Ezt a füzetecskét - feltehetően - nagyrészt a fiatalabb korosztályhoz tartozók forgatják majd, akik közül sokan szeretnek és tudnak táncolni. A legkülönbözőbb esperantó rendezvények erre is lehetőséget adnak. Tapasztalataink szerint például a kubai fiúknak, lányoknak annyira a vérükben van a tánc, hogy még a legbotlábúbb európaiakat is „a parketta ördögévé” tudják varázsolni...

Rajta, tessék ezt a lehetőséget is kipróbálni!

Társaság

Nem tudjuk, ki hogy van ezzel, de mi szeretünk esperantisták között lenni.

Hogy miért?

Mert az esperantisták között az átlag-népességnél nagyobb arányban fordulnak elő a barátságos, érdeklődő, nyíltszívű, segítőkész, sokoldalú, vendégszerető emberek.

Az esperantisták segítőkészségére álljon itt most egyetlen, friss példa.

E sorok írása közben szükségünk volt egy vers-idézetre. A pontos szöveget hirtelenében nem találtuk a könyveinkben, megkérdeztük hát az „esp-en-hung” levelezőlista tagjait, tudnának-e segíteni?

Órákon belül hatan válaszoltak, - még Olaszországból is jött egy üzenet...

Többen megírták, hogy jó ötletnek tartják ennek a füzetkének a megírását, és hogy szívesen segítenének a korrektúrában és a megjelentetésben.

Újra érezhettük, hogy - a magyar mellett - van nekünk még egy, „ezer nyelvű, egy szívű” népünk is.

Mi pedig mindent megteszünk, - ami csak tőlünk telik - , hogy ez az esperantista nép egyre számosabb és erősebb legyen. Ehhez - persze - Önre is szükség van, kedves Olvasó!

Tudomány

Már írtuk, hogy a tudományoknak a Középkorban közös nyelve volt Európában: a latin nyelv. A könyvnyomtatás segítségével a könyvek az egyszerű emberek számára is egyre inkább elérhetővé váltak, így nem csoda, hogy a latin nyelv helyett a nemzeti nyelvek kerültek előtérbe, - nem csupán a szépirodalomban, hanem csakhamar a tudományos irodalomban is.

A latin tudományos nyelvként való használatának nyomait őrzik az orvostudományban az anatómiai nevek és a kórképek nevei, a vényírás formulái, a biológiában a növények és állatok tudományos nevei.

A latin használatának hagyományát legtovább a Római Katolikus Egyház őrizte, - a mi gyermekkorunkban még a misék szövegei nagyrészt latinul hangzottak el.

Ma már a papok többsége sem tud külföldi pap-társával latinul elbeszélgetni, - orvos-kollégáink között meg az ilyen fokú latin-tudás ritkaságnak számít.

A modern világ szakkifejezéseinek latinra való fordításához a latint meg kellene reformálni, ami nem lehetetlen, - csak felesleges. A latin ugyanis ugyanolyan nehéz nyelvtanú nyelv, mint akár az angol, vagy a francia.

Kézenfekvő lenne tehát a „moderna latino”, az eszperantó használatba vétele mindenféle tudomány céljára.

Ha az emberiség - úgy egészében - „észlény” lenne, akkor használatba is venné az eszperantót, - de hát nevezhető-e észlénynek az, aki már két, borzalmas világháborút lefolytatott?

(Persze, az emberiséghez tartoznak azok a tudósok is, akik szívósan küzdenek az eszperantó alkalmazásáért...)

Az Internacia Scienca Akademio Esperantista (ISAE) tagsága ilyen tudósokból áll. Kérjük azokat az olvasóinkat, akik tudományos pályát választanak, hogy csatlakozzanak hozzájuk. Az ISAE évente kétszer jelenteti meg a Scienca Revuo című folyóiratát, amelyet érdemes megrendelni mindazoknak, akik nemzetközi nyelvet tudományos célokra szeretnék használni.

Az Akademio de Esperanto céljai és feladatai: - „1/ konservi kaj protekti la lingvon Esperanto laŭ ĝia Fundamento kaj kontroli ĝian evoluon; 2/ esplori ĉiajn lingvajn demandojn, kiuj koncernas Esperanton; 3/ kritiki verkojn el lingva vidpunkto; 4/ defendi Esperanton kontraŭ ĉiaj konkurencoj.” (Az Eszperantó Akadémiának jelenleg két magyar tagja van.)

A tudományos alkalmazás területén működnek még az Internacia Scienca Akademio Comenius és az AIS (Akademio Internacia de la Sciencoj).

Munkalehetőség bőven akad még ezen a területen is!

Üzlet

Férfiasan bevalljuk, hogy Szakcsoportunk tagságának legkevesebb tapasztalata a nemzetközi nyelv üzleti alkalmazásával kapcsolatban van...

Azt azonban tudjuk, halljuk, tapasztaljuk, hogy egyre többen lesznek sikeres üzletemberek az eszperantó segítségével. Az Eventoj-ban, más lapokban és az Interneten is egyre gyakrabban jelennek meg eszperantista üzletemberek hirdetései, így nem csodálkoznánk, ha csakhamar virágzó, eszperantó-alapú, nemzetközi, üzleti kapcsolatokról számolna be a sajtó. (Érdeklődni lehet az IKEF címén.)

Vallás

Úgy tűnik, hogy (a vallás-üldözéseiről is elhíresült) XX. század elmúltával most, a XXI. század hajnalán egyre többen térnek vissza a vallásossághoz.

Az eszperantó a hívő embereknek is segítséget nyújt.

Az érdeklődő Olvasó a vallással kapcsolatos eszperantó szervezetekről tájékozódhat a Jarlibro-ban, - itt csak a Kristana Esperanta Ligo Internacia (KELI), az Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista (IKUE), a Tutmonda Ekumena Ligo (TEL) és a Tutmonda Ortodoksa Ligo Esperantista (TOLE) nevű szervezeteket említjük.

Nem jelentéktelen tény az sem, hogy II. János Pál pápa az „Urbi et Orbi” áldását mindig elmondja eszperantó nyelven is, a Vatikáni Rádió nemzetközi nyelvű adását pedig minden vasárnap, szerdán és csütörtökön hallgathatjuk meg.

Az ökumenikus istentisztelet minden eszperantó vilá kongresszus részét képezi. Ezek az istentiszteletek minden résztvevő számára felemelő élményt jelentenek, hiszen a legkülönbözőbb felekezetek tagjai együtt énekelnek, együtt imádkoznak a békéért.

Az eszperantó a népek közötti béke nyelve: - a békét szolgálja és nem létezhet béke nélkül. A XX. század két világháborúja valósággal szétverte az eszperantó mozgalmat, amely azonban néhány év alatt, mindig újjáéledt.

Világháló

Bizony, az Internetet mintha egyenesen az eszperantisták számára találták volna ki. Az Eventoj-ban és a Jarlibro-ban is számtalan Internet-címet, illetve honlapot találhatunk.

Az Internet lehetőségeit igen sikeresen használja ki a World Wide Web (WWW), eszperantóul Tut-Tera Teksaĵo (TTT). A Világháló segítségével a Föld szinte minden pontja elérhető, - olyan csoda ez, hogy sokan egyszerűen nem tudnak betelni vele, kialakulhat az Internet-függőség, hasonlóan kicsit a narkomániához...

Az Internet segítségével bárkinek (a postán elküldött levélnél jóval olcsóbban) üzenhetünk, - „csupán” mindkettőnknek rendelkeznie kell olyan számítógéppel, amely csatlakoztatható az Internethez. Magyarországon a Freemail (jelenleg) napi 10-perces, ingyenes Internet-használatot tesz lehetővé, - csak a telefon-költséget kell fizetni.

Tapasztalatunk szerint levelezésre napi 2-3 perc telefonos kapcsolat is elegendő; - ennyi idő alatt akár 20-30 elektronikus levél is megérkezik.

Ismeretesek az eszperantó nyelvű vitafórumok, de van „csevegés”-re is lehetőség, - azaz minden, amit begépelek a számítógépembe, azonnal látható a direkt összeköttetésben lévő számítógépek képernyőjén.

A „hálólapok”, „honlapok”, „archivumok” segítségével nem csupán szövegeket, hanem képeket, hangos dokumentumokat, rádióadásokat is láthatunk, hallhatunk a számítógépünk segítségével. (Nekünk egyszer sikerült a Kanadai Rádió eszperantó nyelvű, próba-adását is meghallgatni.)

Sajnos, meg kell mondani, hogy az utóbbi lehetőségek - legalábbis itt, Magyarországon - már jóval több pénzbe kerülnek, mint az egyszerű levelezés.

Reméljük, hogy a telefontársaságok versenye (és a technikai fejlődés) előbbutóbb, jóval olcsóbb lehetőségeket kínál majd, és így a távol lakó, eszperantista barátainkkal akár naponta is „találkozhatunk”.

Világjárás

Szakcsoportunk jelenlegi titkára kétségtelenül „világjáró-rekorder” közöttünk: - hol Japánban, hol Dél-Afrikában, hol Ausztráliában bukkan fel. Előzetesen „lelevelezni” a találkozásokat, így azután a cél-ország eszperantistái kézzől-kézre adják, amikor világjáró hátizsákjával megérkezik. - Mi meg élvezettel hallgatjuk, amikor szép, választékos, eszperantó nyelven beszámol összejöveteleinken az élményeiről.

Kedves, fiatalabb Olvasók, kár kihagyni azt az egyedülálló lehetőséget, amelyet az eszperantó nyelv és mozgalom a világjárás terén kínál!

Ha egyszer valaki jól elsajátítja az eszperantót, akkor az eszperantisták között szinte minden nyelvi gond megszűnik, minden egyszerűbbé, simábbá válik, minden gond, amely az utazás kapcsán felmerül, könnyebben elhárítható.

Van itt azonban valami, ami az eszperantót valamennyi, nemzeti „világnyelv”-től megkülönbözteti, - mégpedig az, hogy az eszperantisták örülnek egymásnak, barátként, hozzátartozóként kezelik a jövevényt...

Látott már valaki egy angol, francia, vagy német vámtisztviselőt, bolti eladót, vagy múzeumőrt, aki örült, hogy az illető tud valamit angolul, franciául, vagy németül?

Aligha...

Nekik ugyanis természetes, hogy mi megtanultuk az ő nyelvüket. Még örülhetünk, ha nem nevetnek ki, vagy durván nem javítanak ki bennünket, ha nyelvtani hibát vétünk! (Mindezzel - természetesen - nem szeretnénk azt állítani, hogy nem találkoztunk barátságos, közvetlen, segítőkész, udvarias és figyelmes külföldiekkel utazásaink során, - hiszen ez csupán intelligencia és lelki alkat kérdése.)

Az eszperantista vendéglátó szeretettel vár és a lelkét is kiteszi, hogy jól érezzem magam, hogy megismerjem az ő hazáját, szokásait, hagyományait. Lehet, hogy nem tudja a hivatásos idegenvezetők ezerszer elismételt szövegét elmondani, de biztosak lehetünk benne, hogy azt mutatja meg, ami számára az ő hazájából, városából, falujából a legszebb, legértékesebb, legfontosabb.

A TEJO-nak (Tutmonda Esperantista Junulara Organizo) van egy olyan szolgáltatása, amely főleg (de nem csak!) fiatalok számára ingyenes szállást biztosít eszperantista családoknál.

Ez a szolgáltatás a Pasporta Servo.

E szolgáltatáshoz úgy lehet csatlakozni, hogy megtanulunk eszperantóul, azután 10.8 €-ért megvásároljuk a Pasporta Servo című könyvecskét, amelyben (a legutolsó adat szerint) 80 országból 1161 vendéglátó címét olvashatjuk.

(A vendéglátók a könyvecskét ingyen kapják meg. Aki eléggé vállalkozó szellemű, annak érdemes csatlakozni a vendéglátókhoz is: - csakhamar otthonában üdvözölheti a külföldi, eszperantista világjárókat.)

Aki csak igénybe szeretné venni a Pasporta Servo szolgáltatásait, az előzetesen, levélben, telefonon, vagy E-mailben tájékozódik a lehetőségekről, majd pedig ingyen kap szállást az eszperantista vendéglátóknál. (Aki ismeri a szállodai árakat, az tudja igazán értékelni ezt a lehetőséget.)

A könyvecske címlapját a tulajdonosnak alá kell írnia, ezzel igazolja magát a vendéglátóknál. Lényeges tehát, hogy a Pasporta Servo című könyvecske nem adható kölcsön. A könyvecske ára a szolgáltatást fenntartó szervezők költségeit fedezi.

Egyébként is hangsúlyozni kell, hogy nem szabad ezzel a nagyszerű lehetőséggel visszaélni: - csak szállásügyben használható!

Kedves, jövődöbeli világjárók! A fent leírtak betartásával Önökre vár az egész világ.

Bonan vojaĝon!

Zene

A matematika és a zene is „nemzetközi nyelv”...Igaznak látszik, hogy könnyebben tanulnak nyelveket azok, akiknek jó a zenei hallása. Mindenesetre Szakcsoportunknak két olyan tagja is van, akik hivatásszerűen foglalkoznak zenével.

Egyikük oroszánrészt vállalt négy, eszperantó nyelvű daloskönyv megjelentetésében (Turista Kantaro 1.-2., Triopa Kantaro, Kvara kantaro). Ezekben a daloskönyvekben számos, magyar népdal mellett rengeteg, nemzetközileg is jól ismert, amerikai, angol, cseh, francia, kubai, lengyel, német, orosz, spanyol, szlovák, stb. dal található meg. Egy alkalommal az említett daloskönyvek segítségével sikerült végigénekelnünk az utat Hódmezővásárhelytől Prágáig...

Másikuk zenetanár, aki a szuperintenzív tanfolyamokon tanította az eszperantót, emellett pedig mint fordító és énekes vett részt Lászy Anna (Anjo Amika) „Por vidi la Mondon” című, meghatóan szép dalokat tartalmazó kazettájának megjelentetésében.

(Nekünk, magyaroknak különösen szívet melengető élmény volt, amikor a Valenciái Katedrálisban Lászy Anna énekelte eszperantóul az Ave Mariát. Az énekesnő „Bela revo” című, legújabb CD-jének egy-egy dala összejöveteleinken is gyakran elhangzik.)

Érdekességként megemlíjtük, hogy az eszperantó nyelvű, énekelt szövegeket első hallásra is elég könnyű megérteni, - ellentétben a nemzeti nyelvű, énekelt szövegekkel, melyeket (sokéves nyelvtanulás után is) többször meg kell hallgatni ahhoz, hogy értsünk belőlük valamit...

Kollégáink közül jónéhányan rendelkeznek eszperantó nyelvű hanghordozó gyűjteménnyel, - ezek a kazetták és CD-k őrzik a régebbi világkongresszusok emlékét is, amelyeknek egyik fénypontja a Nemzetközi Est. A nemzetközi estéken ugyanis a világ minden részéből összejött, eszperantista színészek, zenészek, énekesek kápráztatják el a résztvevőket.

Hogy a közös nyelv mellett a közös éneklés is összehozza az embereket, annak szép példája a Nemzetközi Kórus, amely a Nemzetközi Esten és a Záróünnepségen szokott fellépni. Tagjai azok a jó hangú kongresszusi résztvevők, akik vállalják, hogy egy hétig, naponta, együtt gyakorolnak.

Mindannyian boldogok lennénk, ha legközelebb már Önnel együtt hallgathatnánk meg őket, kedves Olvasó!

Utószó

Köszönjük, hogy velünk töltötte az elmúlt fél-háromnegyed órát!

Köszönjük, hogy elolvasta gondolatainkat a nemzetközi nyelv hasznosságáról...

Nem tagadjuk, szeretnénk volna meggyőzni Önt a következőkről:

- 1) A világnak szüksége van egy semleges, közvetítő, könnyen megtanulható hídnyelvre.
- 2) Ez a nyelv nem lehet egyetlen, vagy néhány ország, egyetlen nép nemzeti nyelve.
- 3) Bár - elméletileg - lehetne az eszperantónál még jobb, logikusabb és egyszerűbb nemzetközi nyelvet megalkotni, a hídnyelv szerepére a több, mint száztíz éves eszperantó tökéletesen, minden tekintetben alkalmas.
- 4) Az eszperantó megtanulásával Ön nem csak egy „papírra”, egy nyelvvizsga bizonyítványra tett szert, hanem egy, az egész világot átfogó, segítőkész, emberi közösségre is!
- 5) Ha Ön is csatlakozik ehhez a közösséghez, akkor - egy kis áldozat árán - az egész, további élete gazdagabbá, teljesebbé, sokszínűbbé válik.
- 6) Az eszperantó világmozgalomnak is szüksége van Önre: - ha többen leszünk, többre megyünk, a világ „döntéshozói” jobban odafigyelnek ránk.

Végül, ha füzetkénk egészével, vagy valamelyik gondolatával egyetért, terjessze azt akár szóban, akár másolatban!

A viszontlátás reményében, szeretettel búcsúzik a Budapesti Orvos-Egészségügyi Eszperantó Szakcsoport nevében is e füzetke szerkesztője

dr. Molnár Lajos